

МИРКО ГРЧИЋ
ИВАН РАТКАЈ*

СТРУКТУРНЕ ПРОМЕНЕ И РЕГИОНАЛНА ДИФЕРЕНЦИЈАЦИЈА ИНДУСТРИЈЕ СРБИЈЕ У ПЕРИОДУ ТРАНЗИЦИЈЕ (1988-2005)*

Садржај: Циљ овога рада је да презентира ефекте реструктурирања који се одражавају на гранске и територијалне промене запослености у индустрији Србији, у једном од најтежих и најкатастрофалнијих периода у њеној новијој историји, од 1988–2005. године. Оваква истраживања су значајна јер се кроз њих посредно може закључивати о фундаменталним процесима и о кључним питањима политике реструктурирања индустрије и политике регионалног развоја у Србији.

Кључне речи: шифт-шер анализа, индустрија, транзиција, регионални развој, Србија.

Abstract: The aim of this article is to present the effects of industrial restructuring, which are reflected in structural and territorial changes in the number of employees in Serbia, for one of the most difficult and the most catastrophic periods in its recent history – 1990-2005. This kind of research is of particular importance because it indirectly reveals fundamental processes and key issues of the policy of industrial restructuring and the policy of regional development in Serbia

Key words: shift-share analysis, industry, transition, regional development, Serbia.

Увод

Србија је ушла у процес економске транзиције са закашњењем у односу на друге постсоцијалистичке земље, због распада економског простора и тржишта на тлу бивше Југославије, ратова у окружењу и на Косову и Мтохији, међународних санкција и блокаде, политичке и економске кризе коју је генерисао Милошевићев режим. Све то је синергетски узроковало оштру економску кризу и деструкцију система вредности у Србији. То кризно стање одразило се на опадање запослености, нарочито у секундарним делатностима (индустрији и рударству), стечају великих производних система и структурној кризи економије целе државе а посебно индустријских центара и региона. Транзиција је генерисала кризу индустрије у свим постсоцијалистичким земљама Европе, али та криза нигде није била тако бурна и деструктивна као у Србији. Трансформације су покренуле нове процесе у развоју индустрије, што је довело до великих дилема у погледу модела транзиције. Основне промене односе се на увођење локалних власти и тржишног модела привреде који је увео приватизацију и конкуренцију. Последња декада XX века резултирала је не само у огромним променама у политици и пракси регионалног развоја, него и у просторним ефектима који су се манифестовали у трансформацији просторне струк-

---

* Др Мирко Грчић, редовни професор, Географски факултет, Студентски трг 3/3, Београд.

Мр Иван Раткај, асистент, Географски факултет, Студентски трг 3/3, Београд.

* Рад представља резултат истраживања на пројекту 146010, који финансира Министарство науке и заштите животне средине Републике Србије

туре индустрије, изразитом повећању незапослености и продубљивању социјалних разлика.

Димензије краха индустрије и регионалну конфигурацију тога краха у Србији у периоду 1988-2005. године статистички описује анализа пропорционалних промена (Shift-share analysis). За основне територијалне јединице анализе узели смо 158 општина на територији Србије без Косова и Метохије због недостатка података, а за основни показатељ – број запослених у индустрији. Шифт-шер анализа полази од хипотезе да су раст и структурне промене у индустрији у општини и у држави међусобно повезане и пропорционалне. Основна идеја разматране методе је третирање “целовите промене” као резултата две врсте промена:

- а) регионалне диференцијације промена у индустријским гранама;
- б) структурних промена индустрије у држави, које су консеквенца диференцијације темпа промена у појединим њеним гранама и које утичу на регионалну диференцијацију услед чињенице да поједине општине имају у почетној години анализе различиту структуру индустрије.

Базу података чине две компатибилне табеле у којима су укрштени подаци о броју запослених по општинама и индустријским гранама, у почетној (1988.) и последњој (2005.) години разматраног периода. Методолошки поступак и појмовну схему “Shift-share” анализе ћемо пратити “step by step”, са објашњењима методолошког модела и резултата.

Промене броја запослених у индустрији

Стварна промена (AC) у општини j једнака је броју запослених 2005. године у општини j (E_j) минус број запослених 1988. године у општини j (E_j^0). Према томе:

$$AC_j = E_j' - E_j^0 \quad (1)$$

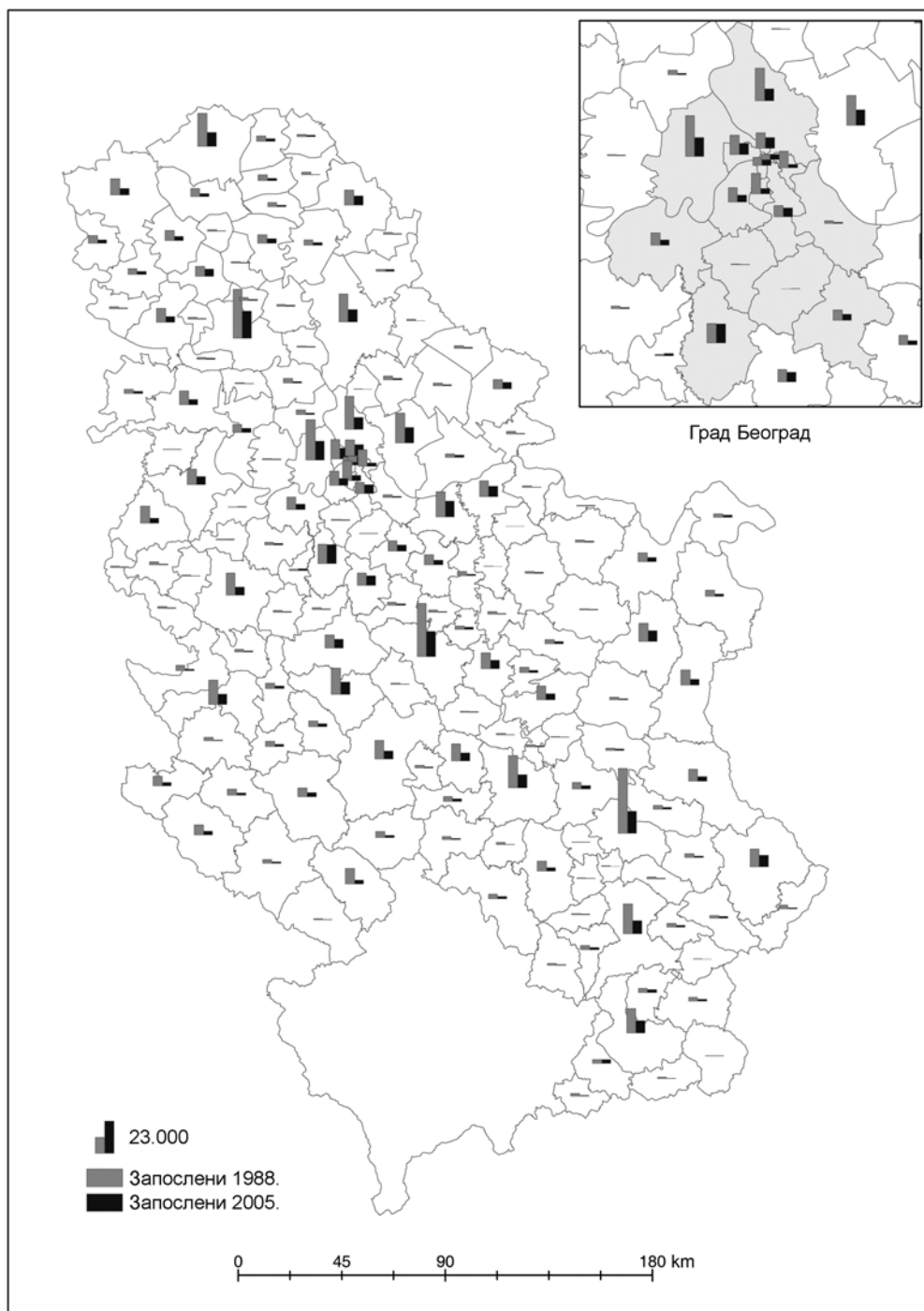
Број запослених у индустрији Србије 1988. године износио је 947984 а 2005. године је преполовљен и износи 457001. Апсолутна промена (AC) износи -490983 . Дистрибуција те промене по општинама је неравномерна (слика 1). Највећи минус у апсолутном износу био је у великим индустријским центрима, као што су Београд (-76280), Крагујевац (-19741), Ниш (-29922), Нови Сад (-15312), Суботица (-13602), Крушевац (-13430), Зрењанин (-10796), Панчево (-10251), и т.д. Од укупно 158 општина, само је 5 имало позитивну промену, и то малих, од којих ни једна не прелази 510 запослених у индустрији. Ово се може назвати не криза него крах индустрије у Србији.

Индекс промене у периоду 1980–1988 који називамо поститоистички (1980=100) износио је 126,5. У наредном периоду, 1988–2005, који називамо периодом транзиције, индекс (1988=100) износи 48,2 што значи пад од $-51,8\%$, а у неким општинама иде и до -80% . Највећи пад су доживели центри машинске и текстилне индустрије. Велики индустријски центар Ниш има индекс $-65,5$, Крагујевац $-52,6$, Крушевац $-58,9$, Ваљево $-62,9$, Лесковац $-56,5$, Зрењанин $-55,1$, Суботица -58 , и т.д. Београд се држао нешто боље од просека, али и ту има великих разлика ако се посматра његвих 16 општина. Најгоре су прошли Раковица, Земун и Палилула, у којима је концентрисана машинска, текстилна и друге традиционалне гране индустрије.

Посматрано по индустријским гранама (табела 1) највећи пад броја запослених забележен је у текстилној индустрији (-119107), металопрерађивачкој (-76222), производњи саобраћајних средстава (-39787), машиноградњи (-39087) и прехрамбена индустрија (-29963), производњи коже, крзна и готових кожних производа (-29144) и т.д. Пораст запослености забележен је фактички само у електропривреди ($+21424$).

Табела 1. – Промене гранске структуре индустрије у Србији 1988-2005. г.

Индустријске гране	Бр. запослених 1988.	Бр. запослених 2005.	Δ 2005-1988.	Индекс 1988=100
Електропривреда	22345	43768	21423	195,87
Производња угља	18235	16911	-1324	92,74
Прерада угља		443	443	
Производња нафте и гаса	2339	1901	-438	81,27
Производња деривата нафте	3683	3661	-22	99,40
Црна металургија	10053	8399	-1654	83,55
Производња руда об. метала	10737	5137	-5600	47,84
Производња об. метала	4734	2400	-2334	50,70
Прерада об. метала	8997	4011	-4986	44,58
Производња неметала	4321	1255	-3066	29,04
Прерада неметала	25964	11263	-14701	43,38
Металоперадјивацка делатност	111579	35357	-76222	31,69
Масиноградња	68664	29577	-39087	43,07
Произв. саобр. средстава	76099	36312	-39787	47,72
Бродоградња	6512	1282	-5230	19,69
Произв. ел. масина и апарата	61553	21707	-39846	35,27
Произв. базних хемиј. пр.	25274	9982	-15292	39,50
Прерада хемиј. производа	31978	21439	-10539	67,04
Производња камена и песка	8160	4058	-4102	49,73
Произв. градј. материјала	24733	13738	-10995	55,55
Произв. рез. гр. и плоча	9000	4628	-4372	51,42
Произв. фин. пр. од дрвета	33161	13303	-19858	40,12
Производња и прерада папира	14116	6835	-7281	48,42
Производња предива и тканина	44914	10170	-34744	22,64
Произв. гот. текст. произв.	113777	29414	-84363	25,85
Произв. козе и крзна	5565	2102	-3463	37,77
Произв. коз. обу. и галант.	36754	11073	-25681	30,13
Прерада кауцука	19467	9386	-10081	48,21
Произ. прехрамб. произв.	90785	60849	-29936	67,03
Производња пица	15068	15114	46	100,31
Произв. стоцне хране	5499	2646	-2853	48,12
Произ. и прер. дувана	3735	2373	-1362	63,53
Графицка делатност	19482	11838	-7644	60,76
Рециклаза сировина	5607	1837	-3770	32,76
Произв. разн. произв.	5094	2832	-2262	55,59
Σ	947984	457001	-490983	48,21

Слика 1. - Број запослених у индустрији 1988. и 2005. године

Промене у односу на макросистем

Национална развојна компонента (Regional share component) једнака је броју запослених у базној години у општини j , помножена са пропорционалном променом броја запослених у индустрији државе (T'/T^0), која је умањена за број запослених у базној години у општини j :

$$N_j = E_j^0 \left(\frac{T'}{T^0} - 1 \right) \quad (2)$$

Ова компонента показује колика би била промена у општини j , да је та промена била пропорционална промени у држави. Ако је 1988=100, онда је у држави индекс износио 48,2 односно забележен је пад од -51,2%. У односу на тај репер су неке општине у минусу, а неке у плусу (слика 2).

Велике разлике између стварних и хипотетичких промена

Нето релативна промена запослености у индустрији (R_j) општине j представља разлику између запослености у тој општини на крају периода и хипотетичке запослености коју би та општина имала да је њена запосленост из базне године промењена пропорционално промени у држави. Компонента R_j је разлика између стварног раста запослености у општини j и хипотетичког раста који би пристекао из њеног удела у индустрији државе.

$$R_j = E_j' - E_j^0 \left(\frac{T'}{T^0} \right) \quad (3)$$

Према овој компоненти, мањак у односу на очекивану хипотетичку промену запослености има 87 општина. Највећи мањак је забележио Ниш (-6256), и београдске општине Земун и Раковица (по -3100), затим Палилула, Лозница и Нови Пазар (-2000 до -3000), и т.д. Највећи “вишак” забележиле су општине Лазаревац и Пожаревац (производња угља и енергетика), Бор (обојена металургија), Аранђеловац (производња неметала), Пирот (прерада гуме) и т. д. Релативни пораст показује да су те општине ипак боље поднеле кризу. То су већином општине у којима се налази екстрактивна индустрија, термоенергетика и друге ресурсно оријентисане гране индустрије (слика 3).

Вредност “шифт-шер” анализе није у самом R_j него у субдизвији те промене у две компоненте: S_j – структурну компоненту и C_j – компаративну компоненту.

$$R_j = S_j + C_j, \text{ а отуда: } A_j = N_j + S_j + C_j \quad (4)$$

У појмовној схеми метода “шифт-шер” анализе та идеја нашла је израз у разликовању диференцијалног ефекта (C_j) и структурног ефекта (S_j) као компоненти релативне промене, што значи:

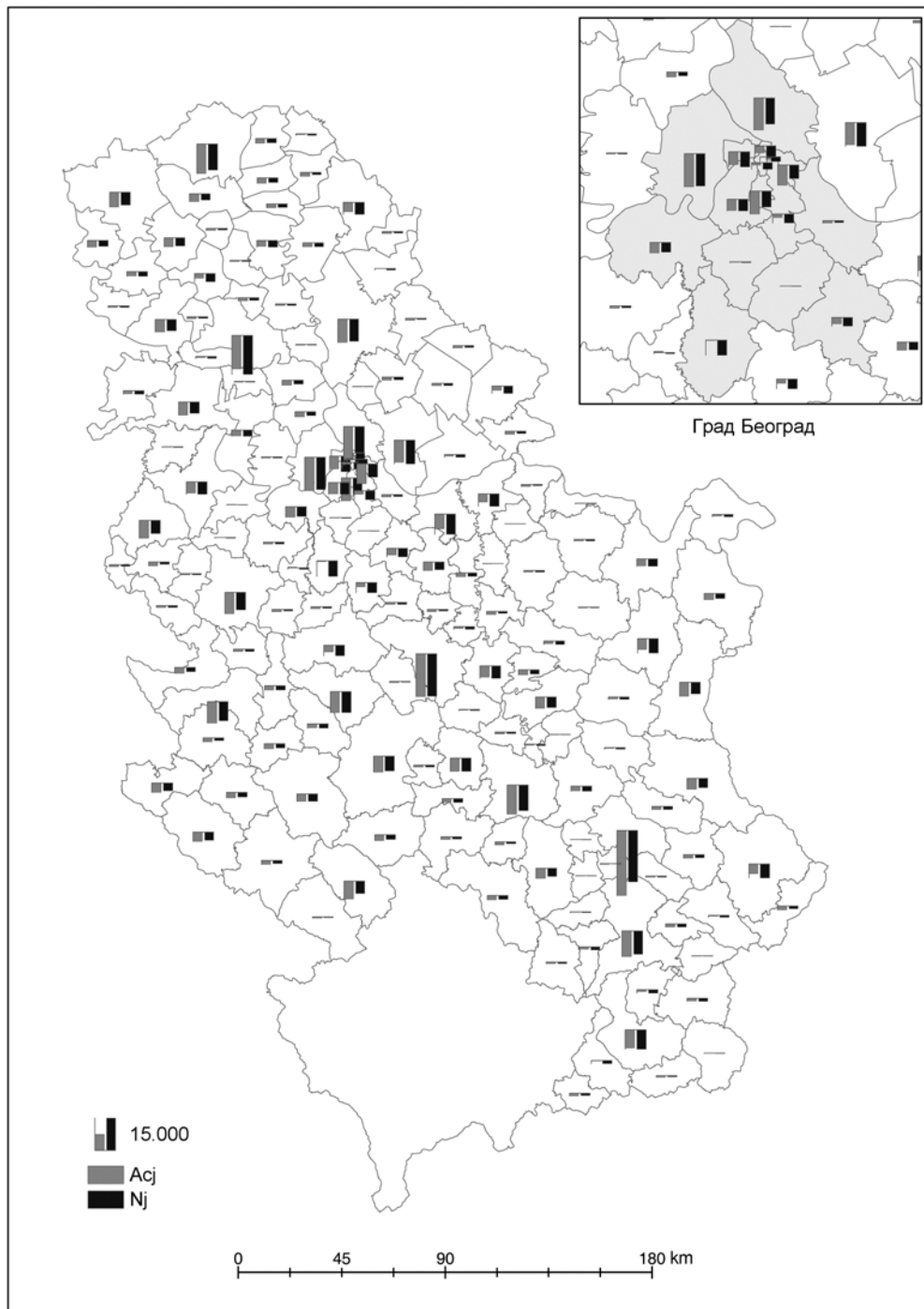
$$R_j = S_j + C_j \quad (4)$$

Структурни ефекат

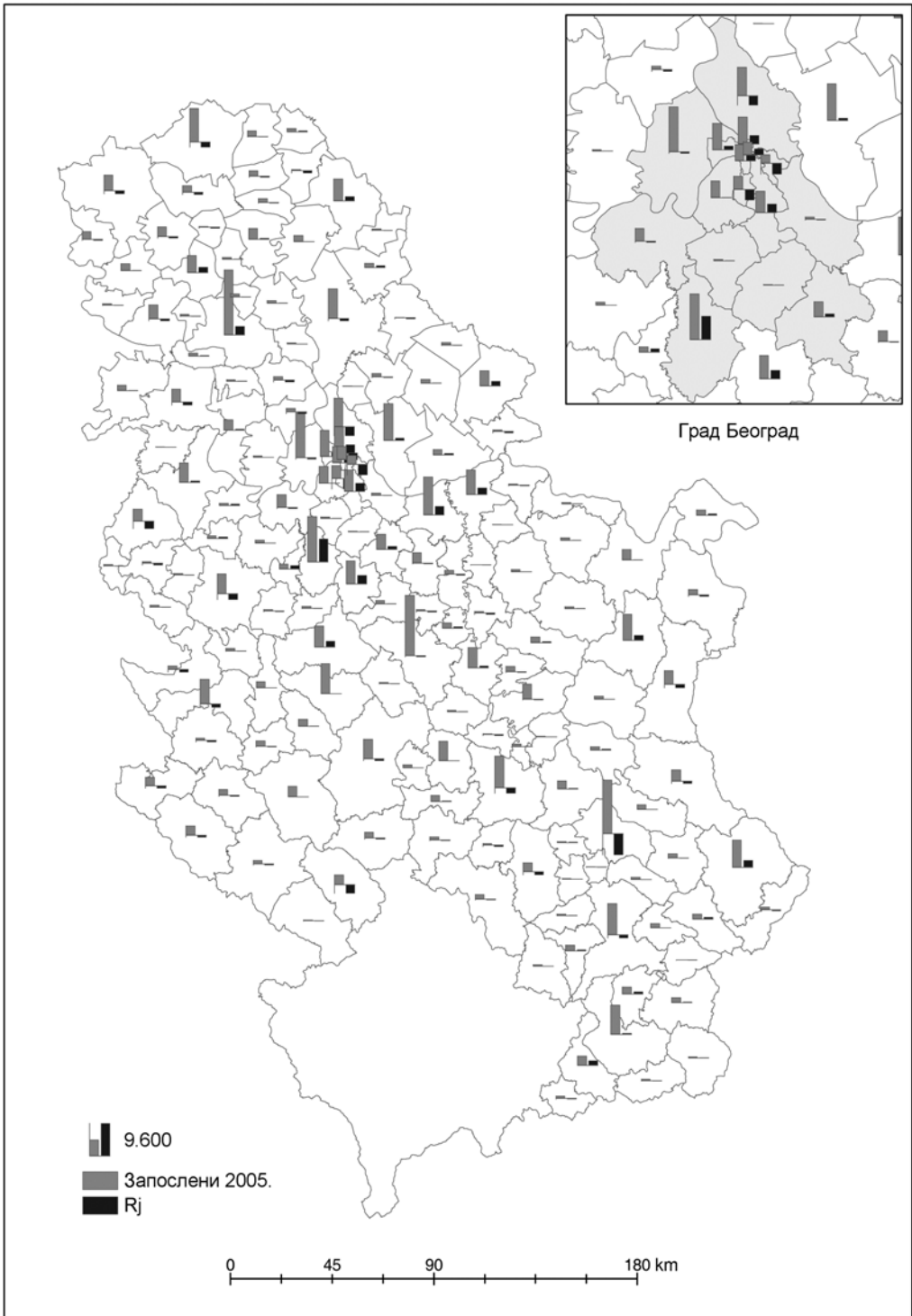
Структурну компоненту можемо израчунати по следећој формули:

$$S_j = \sum_{i=1}^n E_{ij}^0 \left(\frac{T_i'}{T_i^0} - \frac{T'}{T^0} \right) \quad (6)$$

При чему су: E_{ij}^0 број запослених у општини j и индустријској грани i у почетној години истраживаног периода (1988); T_i^0 и T_i' број запослених у грани i у свим општинама (у држави) на почетку (1988) и крају (2005) истраживаног периода; а T^0 и T' укупан број запослених у свиминдустријским гранама и свим општинама у одговарајућим годинама.

Слика 2. – Стварна промена (A_{c_j}) у компарацији са националном компонентом (N_j)

Слика 3. – Нето релативна промена (R_j) у компарацији са бројем запослених 2005.

Структурна компонента (пропорционални ефекат) у општини j једнака је суми умножака броја запослених у појединачним индустријским гранама у базној години са пропорционалним променама запослености у истим гранама у држави умањеним за просечне пропорционалне промене укупне запослености у индустрији државе.

Величина структурне промене показује у којој мери је целовита промена била резултат више или мање повољне гранске структуре индустрије дате општине на почетку истраживаног периода (1988). Већи удео пропульзивних или развојних грана, које су у целој земљи показивале стопу раста већу од просечне, омогућује да општина достигне позитивну величину структурне промене, и обрнуто. У појединим случајевима она може да компензира негативну диференцијалну промену и да утиче на достижање позитивне величине укупне промене.

Структурни ефекат (S_j) у индустрији Србије у периоду 1988–2005. године указује на катастрофални модел транзиције и екстензиван модел индустријализације. Тај модел се заснивао на ресурсно интензивним и енергетски интензивним гранама индустрије, на неуравнотеженом развоју у погледу гранске структуре. Доминирале су гране тзв. “тешке” индустрије и енергетике, металургије и базне хемије. Уместо да буду “полови” развоја, оне су деловале као полови кризе. Структурни ефекат био је слабо позитиван у 75 општина. У апсолутном износу тај ефекат био је највећи у општинама Лазаревац, Обреновац и Врачар у Београду и Пожаревац (производња угља и термоенергетика), затим Смедерево (црна металургија), Крушевац (базна хемија), док је у осталим мање сигнификантан. У низу општина позитиван структурни ефекат је неутрализован негативним диференцијалним ефектом, тако да је нето промена негативна. У негативном правцу највећи је био у општинама Ниш, Крагујевац, Ужице (металско-машински комплекс), Врање и Нови Пазар (текстилна, дрвопрерађивачка). Укупна вредност структурног ефекта је на “негативној нули” (–443), што указује у целини на неповољну структуру индустрије. Магнитуда структурне компоненте по општинама показује релативно мала одступања од националне компоненте, што значи да је структурна криза општа, и да није много регионално издиференцирана. (слика 4).

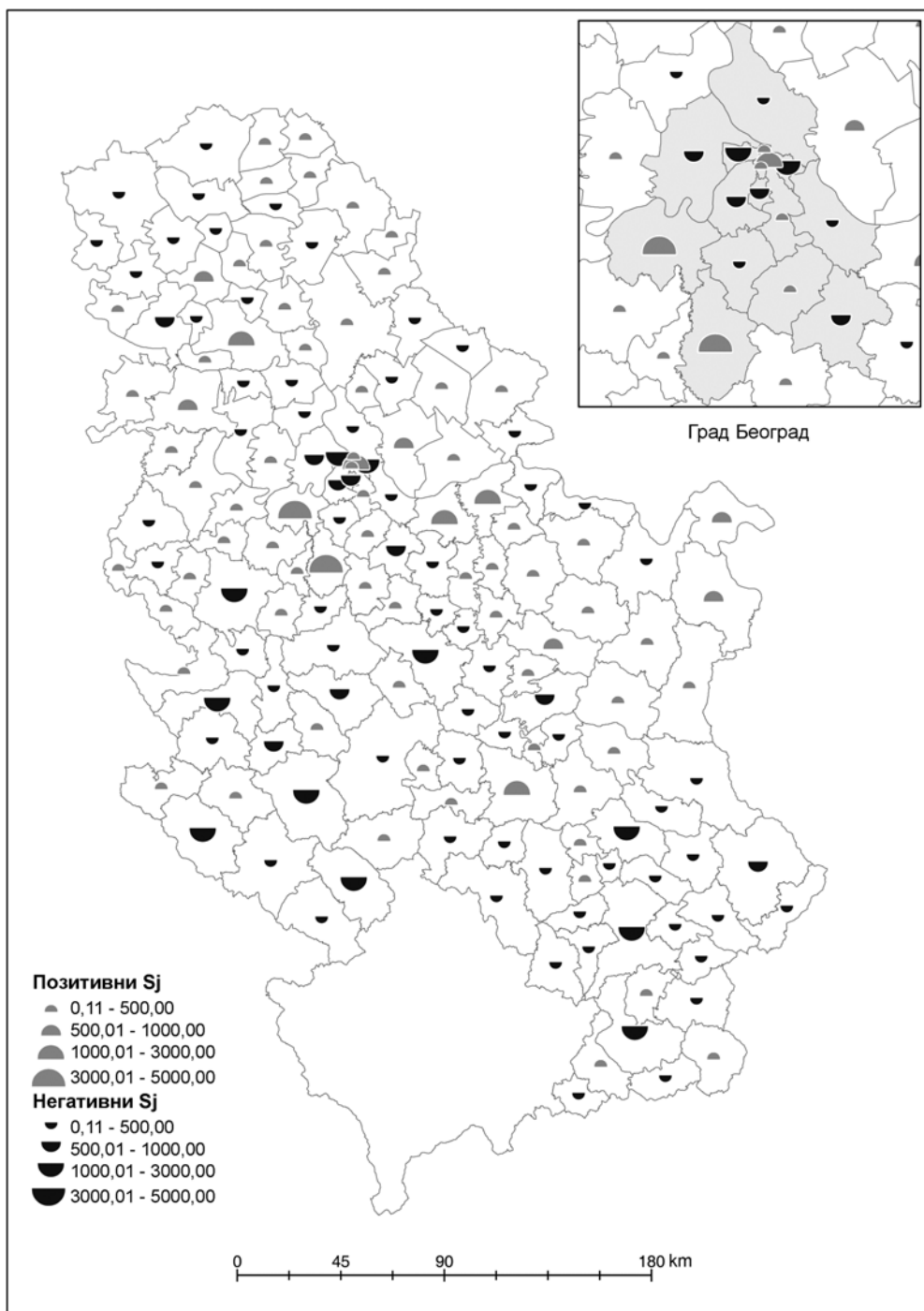
Диференцијални (просторни) ефекат

Диференцијална компонента (C_j) показује територијални (локациони) ефекат. Она произилази из суме разлика између стварне промене запослености у појединим индустријским гранама у општини j и хипотетичке промене која би настала да је промена тих грана била пропорционална промени истих грана у држави. То је мера за гране индустрије у општини j помножене са разликом између пропорционалног удела тих грана у општини и пропорционалног удела тих грана у држави. Другим речима, диференцијална промена је сума позитивних и негативних разлика између фактичких промена запослености у појединим гранама индустрије општине, и хипотетичких промена, које би проистекле ако би те промене биле пропорционалне са променама истих грана у индустријском макросистему државе. Диференцијална компонента се дефинише као:

$$C_j = \sum_{i=1}^n E_{ij}^0 \left(\frac{E'_{ij}}{E_{ij}^0} - \frac{T'_i}{T_i^0} \right) \quad (7)$$

Диференцијални ефекат (C_j) показује промене у размештају које проистичу из локационих промена и инвестиција. Да су у Србији постојали услови тржишне економије, онда би се позитивне и негативне вредности диференцијалног ефекта у појединим општинама могле објаснити присуством повољних или неповољних локационих услова и компаративних предности у конкуренцији са другим општинама. Али у условима друштвено-економске стварности у Србији такво објашњење не би било довољно, јер су овде деловали други механизми и спровођена локациона политика.

Слика 4. – Структурни ефекат (S_j)

Регионална конфигурација диференцијалног ефекта указује на “померања” индустрије у простору, тј. на процесе концентрације и дисперзије индустрије. Високе позитивне вредности диференцијалног ефекта имају оне општине у које су усмераване инвестиције. То су (2000 и више) Београдске општине Вождовац, Лазаревац, Нови Београд и Савски Венац, затим Врање, Пирот и Аранђеловац. Изразито негативне вредности имале су београдске општине Обреновац, Палилула и Раковица, затим Крушевац, Лозница, Ниш, Суботица и још неке. То су већином староиндустријски центри (слика 5).

Типологија индустријских центара

Шифт-шер анализа омогућује типолошка истраживања. Релативне вредности две главне компоненте промена (S_j и C_j) у односу на релативне вредности националне компоненте (N_j), откривају типове регионалних промена. Релативне вредности ових компоненти израчунате су у односу на стање 1988. године. Оне детерминишу позицију сваке општине на тространом графикону (слика 6).

Ако тај графикон поделимо на квадранте, добијамо следеће типове (слика 7):

- **Прогресивни тип:** има релативно високо позитиван структурни и диференцијални ефекат. Овај тип је заступљен са само 5 општина, које имају мали број запослених и не утичу битно на стање система.

- **Стагнантни тип: а)** са доминантним позитивним структурним ефектом, **б)** са доминантним позитивним диференцијалним ефектом. С обзиром да је национална компонента $-51,2\%$, и ове општине су реално у минусу, али су у односу на ту компоненту у плусу.

- **Регресивни тип: ц)** са доминантним негативним структурним ефектом, **д)** са доминантним негативним диференцијалним ефектом.

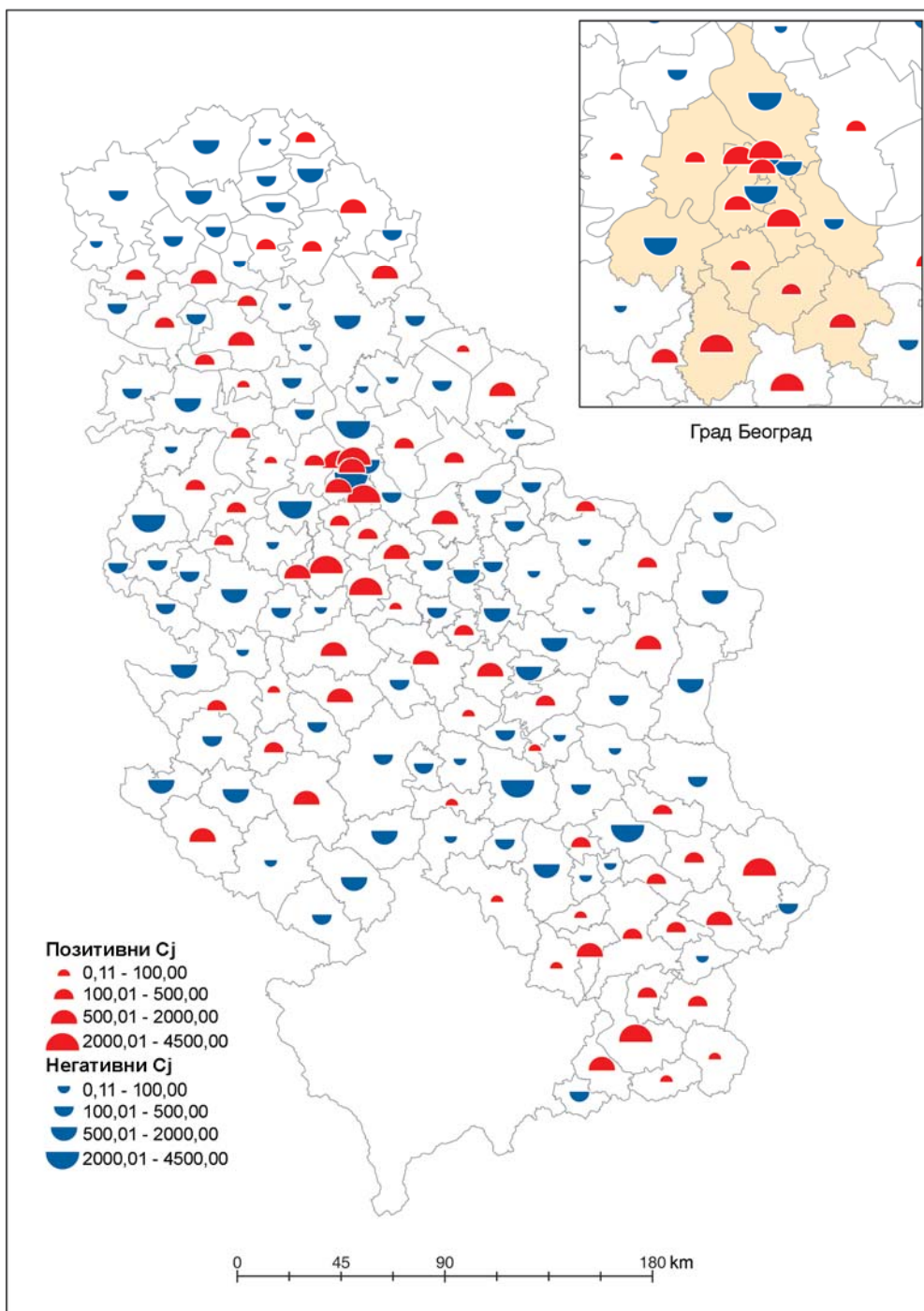
Територијални размештај наведених типова регионалних промена (слика 7 и 8), открива мозаичан распоред, али не открива природу и карактеристике фактора размештаја. Индустрија Србије се у наведеном периоду понашала као брод који тоне, немоћна да предузме ефикасне мере ревитализације.

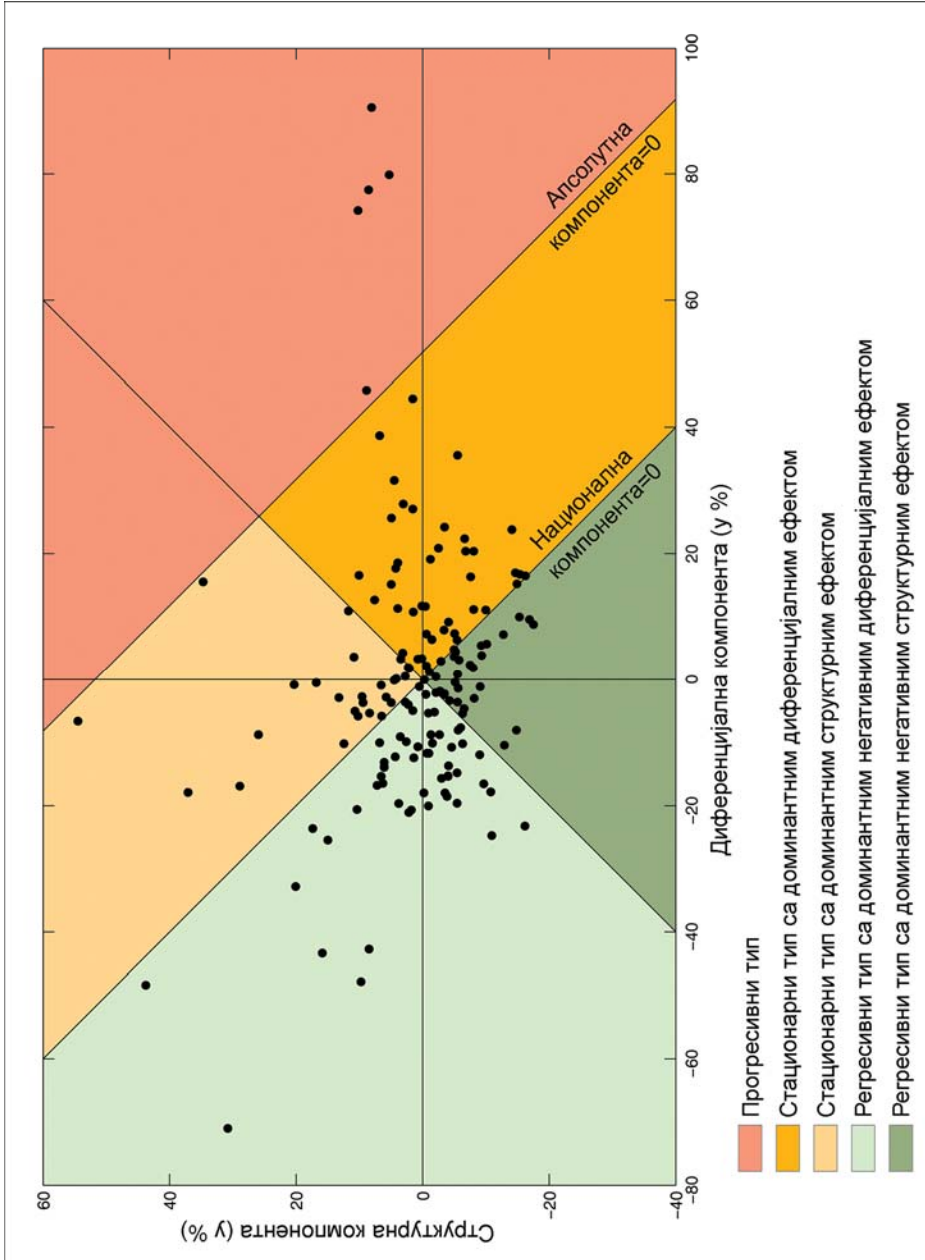
Промене у индустрији у светлу теорије регионалног развоја

На основу теорије регионалног развоја, изложене средином XX века у делима познатих аутора Кларка (Clark C.), Перуа (Perroux F.) и Будвила (Boudeville P. J.), можемо поставити хипотезу да су структурне промене у повратној спреси с регионалним променама индустрије, и да су обе те компоненте у вези са променама у индустријском макросистему државе. Иако се термин “структурне промене индустрије” односи на низ релација, у овом случају ћемо се ограничити на две структуре – гранску и територијалну, изражене кроз број запослених.

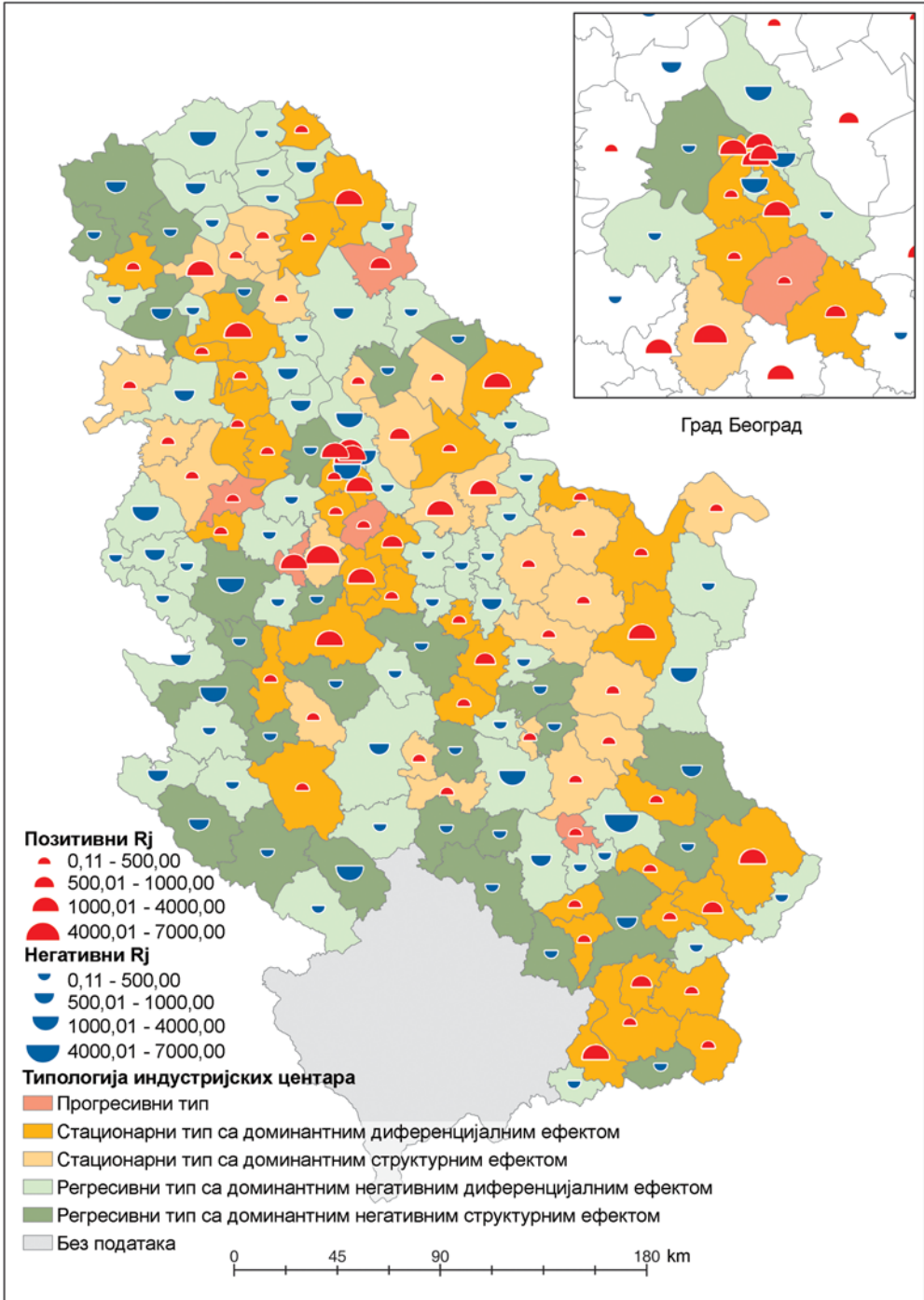
Значајно теоријско питање је, да ли поји економија размера центара, односно да ли тип промене зависи од величине индустријског центра. У нормалним условима та зависност постоји, али у условима суноврата, центри се понашају другачије. Велики центри поднели су највећи терет кризе, док су се мали центри показали флексибилнији и прилагодљивији променама (слика 8).

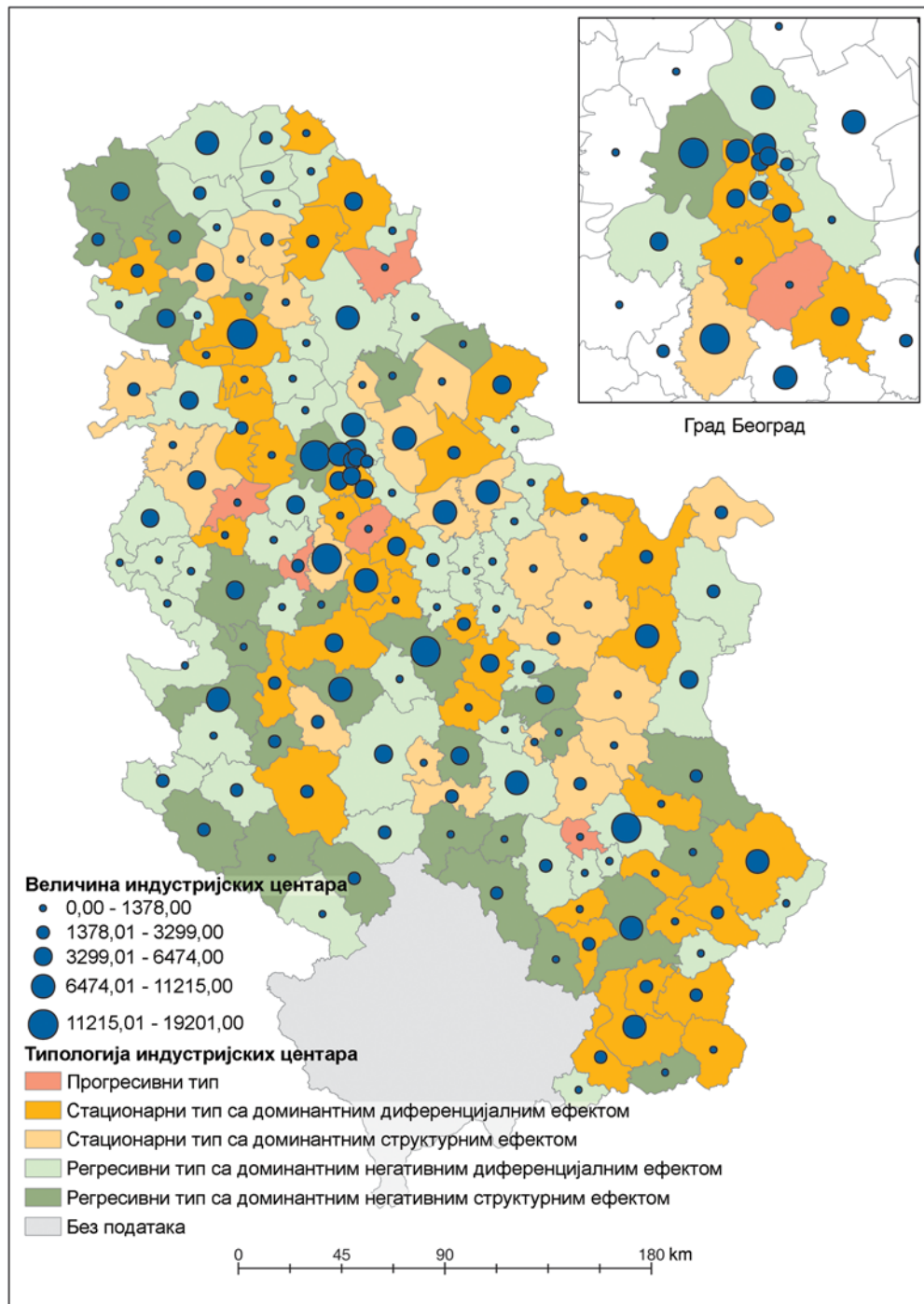
Модели агломерационе економије и модели економије размера производње, сугеришу да центри што су већи, то је већа њихова привлачна снага. Агломерационе економије су једна врста економија размера. Ови модели сугеришу да диференцијална компонента која је издвојена помоћу шифт-шер технике, може бити искоришћена за тестирање хипотезе да су размер и раст индустријских центара повезани преко утицаја агломерационих економија (Vipond J., Forward P., 1979, p 233).

Слика 5. – Диференцијални ефекат (C_j)

Слика 6. – Типограм општина према релативним вредностима S_j , C_j и N_j . Бројевима су означени индустријски центри

Слика 7. – Типови центара и нето релативна промена (R_j)

Слика 8. - Типови и величина индустријских центара, 2005.

То наводи на другу хипотезу – да веза између раста и величине центара јесте импликација релација између диференцијалне промене и величине центра. Међутим, статистичке релације између две варијабле – диференцијалне промене и величине центра (општина) у Србији, не потврђују ту зависност. Наиме, позитивне вредности диференцијалног ефекта морале би указивати на економију размера, а негативне вредности би морале сугерисати дисекономије размера. Међутим, кад имамо негативне промене, тј. деиндустријализацију, као што је случај у Србији – негативне вредности диференцијалне компоненте се појављују у свим категоријама величине. На пример, у категорији великих, преко 10000 запослених (1988.) од укупно 33 центара, 48,5% имају негативну диференцијалну компоненту. У категорији средњих (5000 – 10000) од укупно 20 центара или 35% има негативну диференцијалну компоненту. У категорији малих (испод 5000), од 105 центара 60% има негативну диференцијалну компоненту. Према томе, најстабилнији су у том погледу били центри средње величине.

Размештај центара према вредности диференцијалне компоненте зависи у извесној мери и од утицаја географског амбијента. То нас наводи на закључак да су неки локални фактори садржани у диференцијалној компоненти – на пример, варијације у стратегији локалних власти, захтеви локалног тржишта, сировинска база и слично. Ако ти скривени фактори не би постојали, веза између диференцијалне компоненте и величине центара била би чвршћа и могла би послужити као јасан доказ да размер центара утиче на темпо промена.

Чињеница да центри подједнаке величине имају различите диференцијалне ефекте наводи на закључак да хипотеза о вези раста центара и размера мора бити одбачена, или шифт-шер техника није у стању да открије ту везу. Негативне вредности диференцијалне компоненте у великим центрима Србије могу значити дисекономију размера – да су у постојећем просторно-индустријском систему Србије достигли горњи праг величине који делује дестимулативно на раст запослености. Међутим, у условима економске кризе, контролисаног тржишта и спољашње блокаде, тај горњи праг се спустио, што је деловало дестимулативно на индустрију. Однос типова, величина и размештаја центара приказан је на карти 6. Она је доста мозаична, али ипак добро одражава неравнотежности промена у индустрији и тенденције у просторној прерасподели индустрије.

Закључак

Анализа пропорционалних промена (Shift-share analysis) није изведена из неке експлицитне теорије регионалног развоја индустрије. То је статистичка анализа која показује различите износе промена кроз различите типове општинских центара. Од конкретних услова зависи како они могу бити инкорпорирани у теорију регионалног развоја. Ова Потрбна су додатна објашњења зашто је стопа раста запослености по општинама и регионима различита, који су фактори скривени иза издвојених компонента раста (односно пада) које одражавају доминантне процесе промена. Наш циљ је био да покажемо управо размере негативних промена у индустрији Србије у периоду кризе која се поклапа с периодом транзиције. При том треба нагласити да та криза није генерисана транзицијом него другим факторима. Структурни ефекат посредно указује на потребу реструктурирања индустрије. Ефекти структурних промена индустрије показују се као значајан чинилац промена у регионалној диференцијацији темпа развоја индустрије. Та ситуација ствара потребу да се политика регионалног развоја ослања у мањем степену на примену регионално адресираних средстава, а у већем – на деловања на процесе структурних промена у размеру државе.

ЛИТЕРАТУРА И ИЗВОРИ

- Vipond J., Forward P., (1979): **Critique of Shift and Share Analysis of Australian Urban and Regional Growth**. Australian Geographer, Vol. 14/4, 1979.
- Randall M. (1973): **Shift-share Analysis as a Guide to the Employment performance**, Scott. Journal Of Polit. Ес., 15, 2.
- Републички завод за статистику Србије: **Документација о запослености у индустрији за 1988. и 2005. годину**. Београд.
- Грчић М. (1990/91): **Анализа пропорционалних промена у структури и размештају индустрије Србије у периоду 1980-1988**. Зборник радова, св. 37/38, Географски факултет, Београд.
- Грчић М., Марић Ђ. (1987): **Структурне промене и регионална диференцијација индустрије у Босни и Херцеговини, 1961-1987**. Географски преглед, бр. 30. (1986), Сарајево.
- Wrobel A. (1992): **Zmiany struktury gospodarki a rozwoj regionalny. Niektore teoretyczne i metodyczne aspekty badan**. Ekonomista, br. 1, Warszawa.

MIRKO GRČIĆ
IVAN RATKAJ

S u m m a r y

**STRUCTURAL CHANGES AND REGIONAL DIFFERENTIATION OF INDUSTRY IN SERBIA
DURING THE PERIOD OF TRANSITION (1988 – 2005)**

Comparing to other post-socialist countries, Serbia entered the process of transition with delay, mostly because of the disintegration of economic space and market at the territory of former Yugoslavia, civil wars and conflict in Kosovo and Metohija, as well as because of international sanctions and isolation, political and economical crisis generated by Milošević's regime. All this synergistically caused vast economic crisis and destruction of system of values in Serbia. The crisis had reflection in the decrease in number of employees, especially in secondary activities (industry and mining), bankruptcy of big production systems and structural crisis of the complete state economy, particularly of industrial centres and regions. The transition has caused industrial crises in all post-socialist countries in Europe, but the crisis was nowhere as turbulent and destructive as in Serbia. The transformations have initiated new processes in industrial development, resulting with big dilemmas regarding the model of transition. The main changes relate to the entering of local authorities and market model of economy, which introduced privatization and competition. The last decade of 20th century resulted in vast changes in policy and practice of regional development, as well as in spatial effects, manifested in transformation of a spatial structure of industry, significant increase in unemployment and deeper social differentiation. Dimensions of industrial collapse and regional configuration of this collapse in Serbia, for the period 1988-2005, are statistically described by shift-share analysis. Territorial units are based on municipalities, methodologically considered as industrial centres (158 centres in total, without Kosovo and Metohija because of the missing data), while the main indicator is represented by the number of employees in industry. Shift-share analysis starts with the hypothesis that the growth and structural changes in industry in municipality and the state are mutually connected and proportional. The basic idea of a method applied in this article is to treat "the whole change" as the result of two different types of changes: a) regional differentiation of changes in industrial branches; b) structural changes of industry in the state, which are the consequent of a different pace of changes in industrial branches and which influence the regional differentiation because of the fact that municipalities had different structure of industry in a starting year. Database is composed of two compatible tables in which the data on number of employees per municipalities and industrial branches are intersected, for years 1988 and 2005. The methodology and conceptual scheme of Shift-share analysis is represented "step-by-step", with explanations of methodological model and the results.